

מראי מקומות - יבמות

עא:

א. כגון שהיו אביו ואמו חבושין בבית אסורין

יש לעי, מה לי אם הם חבושין בבית אסורין, הרי יכולים לעשות שליח לעשות המילה [כמו דעל כרחק עושים כדי לעשות קרבן פסח, וכמבואר ברש"י], וממילא יכולים לעשות המילה ג"כ, וא"כ למה אין המילה מעכבת. והביא הערוך לנר דהר"מ מרקנטי פסק דהיכא שהאב יכול למול, אסור ליתן בנו לאחר למול, ולכן לא מוטל על האב לעשות שליח למול בנו. עוד כ' משום דמצוה בו יותר מבשלוחו, ולכן אף דיכול לעשות שליח, מ"מ אינו מוטל עליו לעשות כן, דהא עדיף לו לעשות המצוה בעצמו. וע"ע במאירי שכ' "ולמדת שכל כיוצא בזה אין אומרים ימול ג"כ ע"י שליח, אלא כל שאינו יכול לעשות אין מעכבתו".

ב. כגון שהיו אביו ואמו וכו'

הק' המהרש"א, הא אשה אינה חייבת למול את בנה, וא"כ למאי נפק"מ דגם אמו חבושה בבית אסורים. ותי' "דהכא כיון דחייבת לעשות פסח, מצוה נמי עליה למול בנה, דמילת זכרים מעכבת נמי בה, דהכי נמי מילת עבדים מעכבת בה". והק' עליו הישרש יעקב, מהי הראי' מעבדים, הרי יש לומר דמה דמילת עבדים מעכבת הוא משום דחייבת במילתם, שהרי לא מצינו דאשה פטורה ממילת עבדיה, ורק ממילת בנה היא נתמעטה. וע"ש דמפלפל בזה, וכ' דאולי באמת פטורה במילת עבדיה, וא"נ חייבת, כיון דמילת עבדיה מעכבתה מלעשות הפסח, ילפי' מיני' דגם מילת בנה מעכבתה בגזרה שוה (ולכאו' מבואר מכל זה דמה שמילת זכריו ועבדיו פוסלת, אי"ז משום המצוה המוטלת עליו, אלא משום הערלה, וכמו שהוכיח הגר"ח על הש"ס פסחים צ"ו, שהבאנו לעיל דף ע').

ג. ערל מקבל הזאה

הק' תוס', מהו החידוש בזה, למה לא יקבל הזאה, ואפי' לר"ע דס"ל דערל הוי כטמא, מ"מ הרי גם טמא יכול לקבל הזאה, והניח בקו'. וכ' תוס' הרא"ש "ונראה לי דאפשר לומר משום דכתיב איש איש כי יהי צרוע, ואפשר דאע"ג דזב וזבה מקבלים הזאה, מצרוע דאיתקש למת ומטמא באהל לא מקבל הזאה, הלכך איצריך לאשמעינן דערל מקבל הזאה".

ד. הזאה אימת עביד להו

פרש"י בשם האית דמפרשי, שהיו צריכים הזאה משום דכל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. ותמה המהרש"ל, א"כ הא אינם טהורים עד י"ח ניסן, שהרי צריכים הזאה לאחר מילתו (ולכאו' עדיפא הו"ל להק', מהו התועלת בכלל של ערל מקבל הזאה לפי"ז, הא עדיין צריך הזאה אחר מילתו, וצ"ע). ותי' בדוחק דכולי האי לא גזרו שיהא כקבר ממש, וימנה ז' ימים אחר הפרישה, אלא אפי' התחילו מקודם, ויזו בעשירי ובי"ד, סגי בהכי.

ה. ודלמא לא עבוד פסח כלל

תמה הריטב"א, "ומעיקרא היכי פרכינן לה כלל וזיל קרי בי רב הוא, ועוד, נימא דדלמא עבוד פסח אותם שהיו מיוצאי מצרים פחות מבן כ' או יותר מבן ששים. ונ"ל דהכי פרכינן, ודלמא לא עבוד פסח כלל, אותם שהיו ערלים כשעלו מן הירדן, ופרקינן דהא כתיב ויעשו בני ישראל, אלמא רוב ישראל עשו אותו, והנשארים מיוצאי מצרים לא היו רוב ישראל".

ו. לא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו

הק' תוס', איך שייך ללמוד מצוה מיהושע, הא אין נביא רשאי לחדש מצוה, ותי' דהי' הלמ"מ ויהושע סמכי' אקרא. עוד כ' הריטב"א דכיון דאי"ז אלא הכשור מצוה, לא חשיב חדוש. ועוד כ', כי משה נצטוה שיעשו כן כשנכנסו לארץ, ונגמר הדבר ע"י יהושע.

ז. לא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו

ע' בבית הלוי (ריש פי' לך לך) דכ' שיש ב' עניינים בכל מילה, הסרת החסרון דערלה, וגם הוספת הקדושה [ודומה למש"כ הזכר יצחק הנ"ל]. וביאר דחיתוך הערלה הוא הסרת החסרון, אולם הפריעה הוא אות ברית קודש להתחבר ולהתקדש בקדושת ישראל. ובזה ביאר קרא דהתהלך לפני והי' תמים וכו'. בתחלה כ' הפסוק לשון ציווי, הי' תמים, דהיינו הציווי להסיר הערלה, וסיים הפסוק ואתנה בריתי וכו', דהיינו שהבטיחו דלאחר זמן יהי' חלק של המילה שיהי' אות ברית, דהיינו הפריעה.